

Merverdiavgiftsloven og -forskriften

– representantordningen

– advokaters opplysningsplikt

- 1 Innledning**
- 2 Representantordningen**
 - 2.1 Solidaransvar
 - 2.2 Salgsdokumentasjon
 - 2.3 Ikrafttredelse
- 3 Advokaters mv. opplysningsplikt**

1 Innledning

I Prop. 150 LS (2012-2013), jf. Innst. 475 L (2012-2013) foreslo Finansdepartementet blant annet endringer i representantordningen for utenlandske næringsdrivende samt en utvidelse av advokaters mv. opplysningsplikt. Forslagene ble vedtatt ved lov 21. juni 2013 nr. 71.

Som følge av lovendringen når det gjelder representantordningen, fastsatte departementet endringer i merverdiavgiftsforskriften og bokføringsforskriften, jf. endringsforskrift 21. juni 2013 nr. 686.

Lov- og forskriftsendringene følger som vedlegg til denne meldingen.

2 Representantordningen

2.1 Solidaransvar

Avgiftssubjekter som ikke har forretningssted eller hjemsted i Norge skal registreres i Merverdiavgiftsregisteret ved representant. Inntil 1. juli 2013 var alle representanter, sammen med avgiftssubjektet, ansvarlig for at skyldig merverdiavgift ble betalt.

I grunnlagt uttalelse 19. september 2012 konkluderte EFTAs Overvåkingsorgan (ESA) med at representantordningen er i strid med EØS-avtalen artikkel 11 og 36 i de tilfeller Norge har inngått avtale om informasjonsutveksling og bistand i forbindelse med innkreving av merverdiavgift med en EØS-stat der den næringsdrivende er etablert.

Finansdepartementet sendte 11. mars 2013 på høring et forslag om endringer i representantordningen. Høringsnotatet og høringsuttalelsene ligger her

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/hoeringer/hoeringsdok/2013/horing---forslag-om-endringer-i-merverdi.html?id=717031>

I Prop. 150 LS (2012-2013) Endringer i skatte-, avgifts- og tollavgivninga, jf. Innst. 475 L (2012-2013), peker departementet på at det er særlige utfordringer med å kreve inn merverdiavgift fra utenlandske næringsdrivende som ikke er etablert i Norge. På den annen side virker ordningen med representant både tungvint og gammeldags og påfører de utenlandske næringsdrivende kostnader til å engasjere norske advokatfirmaer, revisjonsselskaper e.l. som representant. Departementet har igangsatt et større arbeid for å vurdere hele representantordningen. Slike vurderinger vil kreve noe lengre tid, men arbeidet vil bli prioritert

Som en midlertidig løsning og for å imøtekomme ESAs innvendinger mot ordningen, er det med virkning fra 1. juli 2013 gjort endring i bestemmelsen om representantens solidaransvar for betaling av merverdiavgift. Solidaransvaret er opphevet for de tilfeller den næringsdrivende er hjemmehørende i en stat som Norge har inngått avtale med om utveksling av opplysninger og bistand til innkreving av merverdiavgift. Norge har per i dag inngått slike avtaler med Belgia, Danmark, Finland, Frankrike, Island, Italia, Nederland, Polen, Portugal, Slovenia, Spania, Sverige, Storbritannia, Tsjekia og Malta.

Representant for næringsdrivende hjemmehørende i land hvor slik avtale ikke foreligger, er fortsatt solidarisk ansvarlig for innbetaling av merverdiavgift.

Endringen fremgår av merverdiavgiftsloven § 11-1 tredje ledd som er gitt et nytt annet punktum.

Det foreslås ingen endringer i representantens bokføringsplikt, plikt til å beregne merverdiavgiften, levere omsetningsoppgave mv.

2.2 Salgsdokumentasjon

I høringsnotatet 11. mars 2013 viser departementet til at kravet om å sende faktura gjennom representanten for at denne skal påføre dokumentet bestemte opplysninger, fremstår som tungvint, utdatert og kostnadskrevende. Det vises til at representanten i stedet kan motta elektronisk kopi av salgsdokumentet der disse opplysningene er forhåndsutfyllt. Departementet har på denne bakgrunn opphevet kravet om at

salgsdokument skal sendes gjennom representanten, jf. endringen i merverdiavgiftsforskriften § 2-1-1 der første ledd er opphevet.

Bokføringsforskriften § 5-2-1 fjerde ledd forutsatte at salgsdokument ble sendt gjennom representanten. Denne bestemmelsen er også opphevet.

2.3 Ikrafttredelse

Lovendringen trådte i kraft 1. juli 2013. Departementet legger til grunn at endringen kun innebærer en oppheving av betalingsansvar fremover i tid, dvs. at representanten fortsatt er solidarisk ansvarlig for merverdiavgiftskrav som oppsto før 1. juli 2013.

Forskriftsendringene trådte i kraft 1. juli 2013.

3 Advokaters mv. opplysningsplikt

Inntil Høyesteretts dom 22. desember 2010 (Rt. 2010 s. 1638), mente skatte- og avgiftsmyndighetene at pengeoverføringer via advokaters klientkonti lå utenfor det som er ansett som advokatvirksomhet og dermed falt utenfor advokaters taushetsplikt. Høyesterett kom til at en pengeoverføring som skjer som en integrert del av en advokats egentlige advokatvirksomhet, er vernet av taushetsplikten, og at vernet også omfatter navnet på advokatens klient.

Finansdepartementet sendte 8. januar 2013 på høring et forslag om unntak i advokaters lovbestemte taushetsplikt på skatte- og avgiftsområdet. Høringsnotatet og høringsuttalelsene ligger her <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/hoeringer/hoeringsdok/2013/horing---forslag-om-unntak-i-advokaters-.html?id=711691>

Regjeringen nedsatte 11. januar 2013 et utvalg som skal foreta en grundig gjennomgang og revidering av dagens regelverk for advokater og andre som yter rettshjelp. Utvalgets utredning skal leveres innen 2. mars 2015.

I Prop. 150 LS (2012-2013) Endringer i skatte-, avgifts- og tollvgivninga, jf. Innst. 475 L (2012-2013), uttaler departementet at det er nødvendig at skatte- og avgiftsmyndighetene så raskt som mulig får rett til å kreve opplysninger om transaksjoner på klientkonti og at dette ikke kan vente på advokatlovutvalgets utredning.

Departementets forslag gjelder opplysninger om innestående midler og transaksjoner på klientkonti. Opplysningsplikten påhviler ikke bare advokater, men også andre med lovbestemt taushetsplikt, som for eksempel rettshjelpere, eiendomsめglere, revisorer og regnskapsførere.

Bestemmelser om advokater og andre tredjeparters opplysningsplikt er inntatt i merverdiavgiftsloven § 16-2 nytt annet ledd og ligningsloven § 6-2 ny nr. 2. Endringene trådte i kraft straks.

Endringer i merverdiavgiftsloven

§ 11-1 tredje ledd nytt annet punktum lyder:

Representanten er likevel ikke ansvarlig for betaling av merverdiavgift dersom den næringsdrivende er hjemmehørende i et land som Norge har inngått avtale med om utveksling av opplysninger og gjensidig bistand til innfordring mv. av merverdiavgiftskrav.

Endringen trådte i kraft 1. juli 2013.

16-2 nytt annet ledd lyder:

(2) Advokater og andre tredjeparter plikter, uten hinder av lovbestemt taushetsplikt, etter krav fra avgiftsmyndighetene å gi opplysninger om pengeoverføringer, innskudd og gjeld, herunder hvem som er parter i overføringene, på deres konti tilhørende avgiftssubjektet.

Annet til femte ledd, er nytt tredje til sjettede ledd.

Endringen trådte i kraft straks.

Endring i merverdiavgiftsforskriften

§ 2-1-1 lyder:

§ 2-1-1 Registrerings- og dokumentasjonsplikt mv. for avgiftssubjekter som ikke har forretningssted eller hjemsted i merverdiavgiftsområdet

(1) Avgiftssubjektet og representanten skal oppbevare et eksemplar av salgsdokumentet. Begge er ansvarlige for at bokføringsplikten etter bokføringsloven overholdes.

(2) Skattekontoret kan i særlige tilfeller fravike kravet i første ledd første punktum.

Endring i bokføringsforskriften

§ 5-2-1 fjerde ledd oppheves.